

ادامه واکنش‌ها به سفر رئیس‌جمهور

همچنان واکنش‌ها به سفر سیدابراهیم رئیسی به روسیه و مناقشه بر سر نوع تشریفات روس‌ها از رئیس‌جمهور ایران ادامه دارد؛ حامیان دولت آن را طبیعی قلمداد می‌کنند و منتقدان شکل تشریفات را نازل و دون از شأن دولت ایران برمی‌شمارند. برای مثل همین دیروز سیداحمد خاتمی، امام‌جمعه موقت تهران درباره سفر اخیر رئیسی گفت: «درباره این سفر پرفایده بی‌مهری شد. ۱۷ الی ۱۸ هدف در این سفر داشتند و تمامی آنها در این سفر محقق شد».

به گزارش سایت خبری پرسون، قانون اساسی می‌گوید با تمام دنیا بر اساس منافع متقابل ارتباط داشته باشیم جز با رژیم صهیونیستی که هیچ‌گاه ارتباط نخواهیم داشت و با آمریکا هم تا وقتی آدم نشده رابطه نداریم. این سیاست ما و رهنمود مقام معظم رهبری است. بعضی‌ها می‌گویند نه با همه کشورها رابطه ندارید؛ اما اینها دنیا را آمریکا و انگلیس و برخی دیگر می‌بینند، انگار جاهای دیگر کشور محسوب نمی‌شوند. اولویت سیاست خارجی ما همسایه‌ها هستند. ما ۱۵ همسایه داریم با ظرفیت‌های فراوان. ما می‌توانیم با ارتباط قانونی و عادلانه مشکلاتمان را حل کنیم. اینکه می‌گویند رئیس‌جمهورمان را به درستی تحویل نگرفتند، حرف درستی نیست. دوماً روسیه تعطیل بوده است؛ اما مسئولان روسیه گفتند پای صحبت ایشان بیش از ۴۱۰ نفر آمدند و دائماً ایشان را تشویق کردند و در عرصه‌های دیگر هم احترام ایشان را نگه داشتند. این رئیس‌جمهور مردمی ما از کرملین یکسره می‌آید کرمان و از مناطق سیل‌زده بازدید می‌کند. آفرین بر این رئیس‌جمهور بانشاط، مردمی و انقلابی و رئیس‌جمهور مردمی یعنی همین».

از سوی دیگر رسانه‌های اصولگرا هم در چند روز اخیر سعی کردند از نوع تشریفات روس‌ها دفاع کنند تا در پی آن به نوعی از رئیسی حمایت کرده باشند. مثلاً خبرگزاری اصولگرایی «فارس» به نقل از یک «منبع آگاه» که نامی از آن نبرد، مطرح کرد: «سفرهای شخصیت‌ها معمولاً یا در قالب دیدار عالی حکومتی (State visit) است یا دیدار رسمی (Official visit) و درخصوص مسئولان اجرائی مثل وزرا هم دیدار یا کاری (work visit) است یا اجرائی و کاری (Official working visit) است که با توجه به اینکه قرار نبود در این سفر، توافق‌نامه‌ای بین رؤسای جمهور دو کشور امضا شود و دیدارهای گسترده و رسمی صورت بگیرد، طبق توافق طرفین، از ابتدا این سفر به عنوان سفر صرفاً رسمی مطرح شد و مورد تأیید هر دو طرف قرار گرفت».

پروتکل‌های تشریفاتی سفر عالی حکومتی با سفر رسمی بسیار متفاوت است؛ به این معنا که در سفر رسمی، هیچ استقبال رسمی از سوی همتای شخصیت چه در فرودگاه و چه در کاخ محل ملاقات انجام نمی‌گیرد و صرفاً یک مقام رده‌سوم یا رده‌چهارم در فرودگاه به استقبال شخصیت می‌رود که بر این اساس، می‌بایست مثلاً مدیرکل حوزه غرب آسیا در وزارت امور خارجه روسیه به استقبال آیت‌الله رئیسی می‌آمد؛ اما با این حال، طرف روس، برای رعایت شأن و حفظ احترام ایشان، یکی از مهم‌ترین وزرای جمهوری فدراتیو روسیه یعنی وزیر انرژی را که اتفاقاً رئیس کمیسیون مشترک دو کشور هم هست، برای استقبال به فرودگاه اعزام کرد.

تیم تشریفات ریاست‌جمهوری روسیه، هم روی پلکان هواپیما فرش قرمز انداختند، هم روی باند فرودگاه فرش قرمز پهن کردند، هم سرود ملی جمهوری اسلامی ایران را پخش کردند، هم یکی از شخصیت‌های مهم خود را به استقبال فرستادند و هم از یگان ویژه تشریفات سان دیدند و نیروهای یگان هم مقابل رئیس‌جمهور رژه رفتند و با عزت و احترام کامل، ایشان را تا مقصد بدرقه کردند و همه اینها در حالی بود که این سفر، صرفاً یک سفر رسمی بود نه سفر عالی حکومتی فلذا رعایت هیچ‌یک از این آداب هم ضرورتی نداشت».

از طرفی سیدمحمودرضا سجادی، سفیر اسبق ایران در روسیه در گفت‌وگو با خبرنگار همین خبرگزاری گفته است: «پروتکل‌های استقبال از رؤسای جمهوری خارجی در روسیه به این صورت است که معاون منطقه‌ای وزارت امور خارجه این کشور به فرودگاه می‌رود و از رئیس‌جمهور کشور دیگر استقبال می‌کند و بعد از اینکه میهمان وارد کاخ کرملین می‌شود، رئیس‌جمهور روسیه از او استقبال می‌کند که این استقبال از آقای رئیسی نیز صورت گرفت. زمانی که به‌عنوان سفیر در روسیه بودم، اوباما رئیس‌جمهور اسبق آمریکا به روسیه آمد و آقای ریابکوف معاون آمریکای وزارت امور خارجه روسیه برای استقبال از وی به فرودگاه رفت و حتی در فرودگاه گارد تشریفات نیز حضور نداشت ولی برای رئیس‌جمهور ما هم گارد تشریفات در فرودگاه مستقر شد و استقبال کرد و هم وزیر انرژی روسیه به‌عنوان رئیس کمیسیون مشترک همکاری‌های دوجانبه به استقبال آیت‌الله رئیسی آمد».

روزنامه «ایران» به‌عنوان ارگان دولت نیز نوشت: «نحوه استقبال از رئیسی در فرودگاه مسکو یکی از نکاتی بود که از سوی برخی رسانه‌های مخالف مورد انتقاد قرار گرفت. وزیر انرژی روسیه که رئیس کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور نیز هست، در حالی از رئیس‌جمهوری اسلامی ایران در فرودگاه استقبال کرد که معمولاً بر اساس پروتکل‌های طرف روسی، مقاماتی با یک جایگاه پایین‌تر به مراسم استقبال می‌آیند. روس‌ها به دلیل اهمیت و جایگاه این سفر حتی جایگاه مقام استقبال‌کننده را نیز ارتقا دادند. در دیدارهای پوتین از ایران نیز معمولاً مقاماتی در سطح پایین‌تر از رئیس‌جمهور از وی استقبال کردند. برای مثال در سفر سال ۹۴، محمود واعظی رئیس کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور و وزیر ارتباطات وقت این مسئولیت را بر عهده گرفت».

در مقابل، منتقدان باور دارند روس‌ها می‌توانستند محترمانه‌تر با رئیس‌جمهور ایران برخورد کنند. مثلاً سیدجلال ساداتیان، دیپلمات پیشین در گفت‌وگو با «امتداد» گفته است: «متأسفانه به نظر می‌رسد در این سفر و برخلاف سفر بسیاری از مقامات کشورها به مسکو و دیدارشان با پوتین در کرملین، روس‌ها سعی کردند با نوع تشریفات میزبانی خود به هیئت ایرانی بگویند که شما به ما احتیاج دارید».

به نظر می‌رسد روس‌ها سعی کردند این منظور را با زبان دیپلماتیک القا کنند و این مسئله در جای‌جای اقدامات میزبان قابل مشاهده و لمس است. مجموعه حرکات دیپلماتیک میزبان، نشان‌دهنده این بود که اهمیتی برای میهمان خود قائل نشده است؛ چون اگر روس‌ها در این سفر اهمیت لازم را به میهمان خود می‌دادند، مثل اسد، مثل اردوغان و دیگر میهمانان اخیر در کرملین، صندلی میهمان را نسبت به صندلی پوتین در موقعیت نزدیک‌تری قرار می‌دادند.

چیدمان مبلمان محل ملاقات رئیسی و پوتین، نحوه نشستن رئیس‌جمهور روسیه و حتی جایی که برای ادای نماز به رئیسی پیشنهاد داده‌اند که به نظر می‌رسد در وسط حال و با جانماز شخص رئیسی تدارک شده، گویای همین نیت از سوی طرف میزبان بوده است. به‌هرحال در کاخ به آن بزرگی، یک اتاق محفوظی پیدا می‌شد که قدری محترمانه‌تر باشد و رئیس‌جمهور ایران نماز خود را در آن اقامه کند. این مانوری هم که برخی روی نمازخواندن رئیسی در کرملین داده و آن را نشانه چه و چه تلقی کرده‌اند نیز به نظر من در مناسبات دیپلماتیک چندان پیام خاصی را در بر نداشته و حتی نمی‌توان این مسئله را تا این حد بزرگ‌نمایی کرد».

این انتقادات در فضای مجازی هم به‌شدت دیده می‌شود و بسیاری از کاربران فضای مجازی سفر اخیر رئیسی را با سفرهای رؤسای‌جمهور پیشین مانند روحانی و خاتمی به روسیه و هاشمی به شوروی مقایسه کرده‌اند. از طرفی برخی نیز مانند حشمت‌الله فلاحت‌پیشه، سفر رئیسی به روسیه را دارای دستاورد خاصی نمی‌بینند؛ چنان‌که او در گفت‌وگو با «نامه‌نیوز» می‌گوید: «فضای فکری مسئولان ایرانی و روسی به هم نزدیک نبود. روسیه، ایران را به‌عنوان یک خاکریز می‌بیند درحالی‌که ایران فکر می‌کند روسیه می‌تواند شریک راهبردی‌اش باشد».

یک نشریه آمریکایی نوشت «پوتین ایران را به پذیرش موافقت‌نامه موقت راضی کرد»؛ موافقت‌نامه‌ای که تنها مجری آن روسیه است. روسیه سعی می‌کند ایران را به‌عنوان یک محل برای حل چالش‌های خودش با آمریکا و کشورهای غربی حفظ کند و طرح موافقت‌نامه برجامی نیز در همین رابطه شکل گرفت. در مقابل ایران به هیچ‌یک از دستاوردهایی که تحت عنوان دستاوردهای راهبردی از آن یاد می‌کرد، نرسید».

به‌هرروی سفر رئیسی به روسیه متعاقب سفر قالیباف به این کشور که آن‌هم حواشی زیادی داشت، منشأ این بحث شده که آیا واقعا و آنچنان که گفته می‌شود، روسیه متحدی تمام‌عیار برای ایران است؟

منبع: شرق